

Kommunala frågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas motioner om kommunala frågor från den allmänna motionstiden 2013. Motionerna rör vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter, avknoppning av kommunal verksamhet, kommunala utjämningsystem, tillsynsavgifter, regelbyråkrati och handläggningstider. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden och hänvisar bl.a. till pågående utredningar. I betänkandet finns sju reservationer från S, MP, SD och V samt två särskilda yttranden från S och V.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter	6
Avknoppning av kommunal verksamhet	10
Kommunala utjämningsystem	12
Tillsynsavgifter	15
Regelbyråkrati och handläggningstider	17
Reservationer	19
1. Vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter, punkt 1 (S)	19
2. Vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter, punkt 1 (MP)	20
3. Vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter, punkt 1 (V)	21
4. Avknoppning av kommunal verksamhet, punkt 2 (S)	22
5. Avknoppning av kommunal verksamhet, punkt 2 (SD)	22
6. Kommunala utjämningsystem, punkt 3 (S, V)	23
7. Regelbyråkrati och handläggningstider, punkt 5 (MP)	24
Särskilda yttranden	25
1. Kommunala utjämningsystem, punkt 3 (S)	25
2. Avknoppning av kommunal verksamhet, punkt 2 (V)	25
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	26
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	26

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Fi212 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1–7,

2013/14:Fi244 av Eva-Lena Jansson och Håkan Bergman (båda S),

2013/14:Fi251 av Phia Andersson m.fl. (S),

2013/14:Fi271 av Lars Johansson m.fl. (S) yrkande 1,

2013/14:Fi283 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 2, 3, 5, 7 och 9,

2013/14:Fi286 av Lena Sommestad m.fl. (S) och

2013/14:N328 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 4.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (MP)

Reservation 3 (V)

2. Avknoppning av kommunal verksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Fi229 av Ann-Britt Åsebol (M),

2013/14:So657 av Lena Hallengren m.fl. (S) yrkande 13,

2013/14:Ub447 av Fredrik Schulte (M) yrkande 3 och

2013/14:Ub474 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 6.

Reservation 4 (S)

Reservation 5 (SD)

3. Kommunala utjämningsystem

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Fi297 av Isabella Jernbeck (M),

2013/14:Fi303 av Peter Johnsson och Christina Oskarsson (båda S),

2013/14:Fi313 av Kerstin Lundgren (C) och

2013/14:N426 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 1.

Reservation 6 (S, V)

4. Tillsynsavgifter

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Fi217 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S),

2013/14:Fi219 av Jan Ericson (M) och

2013/14:Fi265 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S).

5. Regelbyråkrati och handläggningstider

Riksdagen avslår motion

2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 9.

Reservation 7 (MP)

Stockholm den 30 januari 2014

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Fredrik Olovsson (S), Jonas Jacobsson Gjørtler (M), Pia Nilsson (S), Göran Pettersson (M), Jörgen Hellman (S), Peder Wachtmeister (M), Bo Bernhardsson (S), Carl B Hamilton (FP), Per Åsling (C), Sven-Erik Bucht (S), Staffan Anger (M), Per Bolund (MP), Anders Sellström (KD), Sven-Olof Sällström (SD), Ulla Andersson (V) och Ardalan Shekarabi (S).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlas motioner om kommunala frågor från den allmänna motionstiden 2013. Motionerna rör vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter, avknoppning av kommunal verksamhet, kommunala utjämningsystem, tillsynsavgifter, regelbyråkrati och handläggningstider.

Utskottets överväganden

Vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden i frågor om hur vinster i offentligt finansierade verksamheter ska användas. Utskottet hänvisar bl.a. till en pågående utredning i frågan.

Jämför reservationerna 1 (S), 2 (MP) och 3 (V).

Motionerna

I flera motioner tas frågan upp om hur vinster i välfärdsverksamheter bör hanteras.

I partimotion 2013/14:Fi212 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V), yrkandena 1–7, framhålls att fördelningen av skattemedel till vård, skola och omsorg ska ske efter människors behov och inte efter företags möjligheter till lönsamhet. Inom verksamheterna skola, vård och äldreomsorg ska det inte vara möjligt för vinstsyftande företag att bedriva verksamhet med skattemedel. Motionärerna anser därför att en vinstbegränsning bör införas som innebär att eventuell icke-offentlig verksamhet som huvudregel ska bedrivas av aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning enligt 32 kap. aktiebolagslagen (2005:551), alternativt av ideella aktörer eller icke vinstdrivande kooperativ. Regeringen bör därför återkomma med förslag till ändring i 32 kap. aktiebolagslagen och konsekvensändringar i berörda delar av skollagen (2010:800) och hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Lagen (2008:962) om valfrihetssystem upphävs i berörda delar i skollagen och hälso- och sjukvårdslagen.

Motionärerna anför vidare att skollagen och hälso- och sjukvårdslagen bör ändras så att huvudmannen för en välfärdsverksamhet ska besluta när och var icke-offentliga aktörer får etableras.

För att säkra att kvaliteten i välfärden sätts före vinstintresset hos ägarna behöver lagstiftningen skärpas. Det framhåller Eva-Lena Jansson och Håkan Bergman (båda S) i motion 2013/14:Fi244. Möjligheten att ta ut vinster från verksamheter inom välfärdssektorn måste begränsas, och krav ska ställas på bl.a. bemanning och personalkostnader så att de inte kan vara väsentligt lägre i privat verksamhet än i kommunal och landstingskommunal verksamhet. Det framhålls även i motion 2013/14:Fi251 av Phia Andersson m.fl. (S) som genom nationella regleringar av bl.a. personaltätheten vill få bort oseriösa aktörer i välfärden.

I motion 2013/14:Fi271 av Lars Johansson m.fl. (S) anføres att det behöver utredas och presenteras förslag för att så långt det är möjligt förhindra vinstuttag eller andra uttag av överskott ur offentligt finansierade välfärdstjänster och skola (yrkande 1).

Behoven i skola, vård, och omsorg gör att det inte finns utrymme för vinstutdelning av skattemedel till aktieägare om verksamheten utförs av ett bolag. Det framhålls i partimotion 2013/14:Fi283 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) (yrkandena 2–3, 5, 7 och 9). Enligt motionärerna ska skattemedel användas till den verksamhet de är avsedda för, och eventuellt överskott ska återinvesteras i verksamheten. Tillstånd att bedriva vård-, omsorgs- och skolverksamhet för offentliga medel ska endast ges till dem som i sin bolagsordning eller stadga har angett att bolagets syfte är annat än att dela ut vinst till ägarna. För att garantera en likartad och rättvis vårdstruktur i hela landet bör inte universitetssjukhusen säljas ut.

Lena Sommestad m.fl. (S) vill att möjligheterna begränsas för riskkapitalister och andra aktörer att plocka ut vinster och göra andra former av värdeöverföringar från välfärdssektorn till det privata. Gemensamma resurser för välfärd ska gå till välfärd och inte till aktieägares vinstuttag. Detta framhålls i motion 2013/14:Fi286.

I motion 2013/14:N328 av Désirée Pethrus (KD) anføres att välfärden ska kunna utvecklas genom vinst i företagen, inte bara för dem som bygger sjukhusen, utan även för dem som jobbar på sjukhusen. Kvinnors möjlighet att driva företag inom välfärdssektorn ska inte begränsas genom att de inte tillåts göra vinst. Personal som tar över och blir egenföretagare inom vård- och omsorgssektorn bör uppmuntras, och entreprenörskap bör ingå som en del i verksamhetsutvecklingen inom den offentliga sektorn.

Kompletterande upplysningar

Den 20 december 2012 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare som ska utreda möjliga krav, utöver redan befintliga, som kan och bör ställas på dem som äger och driver företag inom välfärdssektorn. Syftet med utredningen är att ytterligare säkra samhällets krav på att de som äger och driver företag inom skola, vård och omsorg ska ha ett långsiktigt och seriöst engagemang och bedriva en god och högkvalitativ verksamhet (kommittédirektiv 2012:131 Ägarprövning och mångfald vid offentligt finansierade välfärdstjänster). Vidare anges det att det i likhet med finanssektorn även inom välfärdssektorn finns behov av att säkerställa att ägare och företagsledningar är seriösa och kompetenta. Enligt direktivet ska eventuella krav utformas så att de främjar mångfald och att verksamhet inom välfärdssektorn fortsatt kan bedrivas i olika storlek samt i olika drifts- och ägarformer. Utredaren ska även kartlägga vilka positiva och negativa effekter som olika former av ägande och drift har på den svenska välfärdssektorn. Uppdraget skulle ha redovisats senast den 28 februari 2014, men har förlängts till den 1 november 2014 (se dir. 2014:3).

Den 14 juli 2011 beslutade regeringen att sammankalla en parlamentriskt sammansatt kommitté (Friskolekommittén) för att utifrån en beskrivning av ägarstrukturen inom skolväsendet utreda och överväga ett antal frågor om villkor och regler för fristående skolor. Uppdraget slutredovisades i augusti 2013 i Friskolorna i samhället, SOU 2013:56. Till grund för förslagen i betänkandet ligger en sexpartiuppställning som förhandlades fram inom ramen för Friskolekommittén och som presenterades den 23 maj 2013. Bakom förslagsavsnittet står de fyra allianspartierna – Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna – samt Socialdemokraterna och Miljöpartiet. De två övriga partierna i kommittén, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet, deltog inte i uppställningen och har var för sig lämnat reservationer. Av utredningen framgår bl.a. att kommitténs uppfattning är att fristående skolors möjlighet att gå med vinst ska finnas kvar. Kommittén anser dock att det nu med 20 års erfarenhet av friskolereformen finns anledning att göra förändringar i regelverket så att det blir tydligt att möjligheten till vinst alltid är förenad med krav på god kvalitet. Kommitténs bedömning är att utredningen Ägarprövning och mångfald vid offentligt finansierade välfärdstjänster (dir. 2012:131) bör analysera frågan om det ska införas krav på att aktiebolag som vill bedriva skolverksamhet i sin bolagsordning ska ange att bolagets verksamhet har till syfte att bedriva utbildning av god kvalitet. Analysen ska också omfatta alternativet att överskott som huvudregel ska återinvesteras i verksamheten. Av Friskolekommitténs utredning framgår det att utredningen om ägarprövning har åtagit sig detta.

Den 20 januari 2014 beslutade regeringen om tilläggsdirektiv (dir. 2014:3) till Ägarprövningsutredningen (Fi 2012:11). Utredningen ska bl.a. bedöma om det är rättsligt möjligt och lämpligt att införa kriterier för vad som ska betraktas som varaktigt ägande i friskolesektorn. Utredningen ska också bedöma om sådana kriterier även ska gälla andra offentligt finansierade välfärdstjänster. I uppdraget ingår bl.a. också att utreda om det är rättsligt möjligt och lämpligt att kräva att ett aktiebolag som bedriver fristående skolverksamhet helt eller delvis ska ha till syfte att bedriva utbildning av god kvalitet för att få tillstånd att driva verksamheten. Som ett led i uppdraget ingår det att analysera hur ett aktiebolags verksamhet skulle påverkas av att bolaget helt eller delvis har ett annat syfte än vinst. Analysen ska även omfatta vilka konsekvenser ett helt eller delvis annat syfte har för fördelningen av vinsten och hur verksamheten skulle påverkas om ett bolag har som enda syfte att bedriva utbildning av god kvalitet och överskottet som huvudregel ska återinvesteras i verksamheten. Enligt de ursprungliga direktiven skulle utredarens uppdrag redovisas senast den 28 februari 2014. Utredningstiden förlängs, och uppdraget ska i stället redovisas senast den 1 november 2014.

Tidigare behandling i finansutskottet

Riksdagen har tidigare i olika sammanhang behandlat frågor inom de områden som berörs i motionerna. I betänkande 2013/14:FiU1 som bl.a. behandlade riktlinjerna för den ekonomiska politiken framhöll utskottet att mångfald och valfrihet är ledord i utvecklingen av välfärdssektorn. Utskottet ansåg det därför viktigt att utbudet inte minskar. Samtidigt framhölls det att kvaliteten aldrig får äventyras, oavsett utförare. Utskottet hänvisade till den utredning om ägarprövning och mångfald vid offentligt finansierade välfärdstjänster som regeringen tillsatte i december 2012.

Även i betänkande 2012/13:FiU26 underströk utskottet vikten av en ökad mångfald av utförare inom välfärdssektorn. Fler aktörer på marknaden ökar människors valfrihet och möjlighet till självbestämmande. Samtidigt betonade utskottet att kvaliteten ska vara hög och pålitlig inom offentligt finansierade välfärdstjänster oavsett om välfärdstjänsterna utförs av privata eller offentliga aktörer. För att säkerställa en hög kvalitet framhöll utskottet vikten av en effektiv tillsyn. Utskottet ansåg inte att hög kvalitet skapas genom förbud eller begränsningar för privata företag att göra vinst. I stället betonades vikten av ett långsiktigt och seriöst engagemang. Vidare välkomnade utskottet pågående utredningar i ämnet.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet anser att den svenska välfärden ska präglas av kvalitet, tillgänglighet och valfrihet. Därför vill utskottet än en gång understryka vikten av en ökad mångfald av utförare. Med fler aktörer på marknaden ökar tillgängligheten, människors valfrihet och möjligheten till självbestämmande. När fler människor kan välja och välja bort aktörer med bristande kvalitet kan också kvaliteten och effektiviteten förväntas öka i de insatser som erbjuds. Det är viktigt att verksamheterna bedrivs med en hög kvalitet och med ett engagemang som är långsiktigt och seriöst. Enligt utskottet säkerställs det genom en effektiv tillsyn och tydliga regelverk, inte genom förbud eller begränsningar av att göra vinst. Utskottet kan också notera att det pågår en utredning på området. Bland annat utreds frågan om eventuella överenskott som huvudregel ska återinvesteras i verksamheten samt frågan om det bör införas krav på att aktiebolag i sin bolagsordning ska ange att bolagets verksamhet har till syfte att bedriva utbildning av god kvalitet. Utskottet vill avvakta utredningarnas resultat innan ställning tas till nya åtgärder för att ytterligare säkra kvaliteten inom välfärdens områden. Mot det anförda avslår utskottet samtliga motionsyrkanden.

Avknoppning av kommunal verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår fyra motionsyrkanden, dels om stopp för avknoppning av kommunal verksamhet, dels om regeländring för att underlätta avknoppning av kommunal verksamhet och dels om förtydligande av befintligt regelverk. Utskottet hänvisar bl.a. till befintlig lagstiftning på området som enligt utskottet är tydlig när det gäller avknoppning av kommunal verksamhet.

Jämför reservationerna 4 (S) och 5 (SD) samt särskilt yttrande 2 (V).

Motionerna

I fyra motioner tas frågan upp om avknoppning av kommunal verksamhet.

Fler aktörer inom välfärden bidrar till att kvaliteten höjs då konkurrensen ökar. Det framhåller Ann-Britt Åsebol (M) i motion 2013/14:Fi229. Enligt motionären krävs en mångfald av aktörer som verkar på samma villkor för att vi ska få den utveckling vi behöver inom välfärdssektorn. Därför bör regeringen överväga att likställa villkoren för privata aktörer i välfärden så att dessa är lika över hela landet.

I motion 2013/14:Ub447 av Fredrik Schulte (M) anförs att regeringen bör överväga möjligheten att se över regelverket för avknoppningar av offentligt ägd och finansierad verksamhet (yrkande 3). Enligt motionären ger befintlig lagstiftning ingen klar vägledning för hur avknoppningar ska genomföras, vilket har bromsat upp arbetet med att utöka valfrihet, mångfald och kvalitet inom välfärden. En avyttring av offentligt ägda välfärdsverksamheter syftar i huvudsak till att stärka konkurrensen, valfriheten och i förlängningen kvaliteten. Därför är det enligt motionären endast i undantagsfall aktuellt att bjuda ut välfärdsverksamheter till högstbjudande på en öppen marknad. Vinnaren av budgivningen är inte nödvändigtvis den aktör som är kvalitetsmässigt mest lämpad att driva verksamheten i fråga. Motionären anser därför att regeringen bör överväga att se över regelverket för avknoppningar och ta fram en modell för hur det även fortsättningsvis kan bidra till ökad konkurrens och valfrihet.

Lena Hallengren m.fl. (S) anför i kommittémotion 2013/14:So657 att en lag om investeringsskydd bör införas för att säkerställa att skattefinansierad verksamhet inte säljs ut till privata ägare till underpris (yrkande 13).

I kommittémotion 2013/14:UbU474 av Richard Jomshof m.fl. (SD) framhålls att ett förbud bör införas mot kommunala avknoppningar av skolor och förskolor (yrkande 6). Motionärerna anser att det är förkastligt, orationellt och oetiskt att en kommun gynnar enskilda genom att sälja ut kommunal egendom till underpris utan upphandling. Därför menar motionärerna att det i lag ska införas ett förbud mot s.k. kommunala avknoppningar.

Kompletterande upplysningar

I Friskolekommitténs utredning Friskolorna i samhället, SOU 2013:56, har bl.a. en genomgång gjorts av rättsläget i fråga om s.k. avknoppningar av skolor. Kommitténs slutsats är att rättsläget är klart och inte lämnar något utrymme för försäljning av kommunal egendom till lägre pris än det värde som fastställts vid en oberoende värdering, och att det är verksamhetens hela värde som då ska värderas.

Den 16 januari 2014 överlämnade utredningen om framtida valfrihet inom socialtjänsten sitt slutbetänkande Framtidens valfrihetssystem inom socialtjänsten (SOU 2014:2). Utredningen har analyserat och utvärderat effekterna av införandet av lagen (2008:962) om valfrihetssystem, förkortad LOV, på socialtjänstområdet. Utredningen har bl.a. fokuserat på vilken effekt reformen har haft för brukarna, hur LOV fungerar ur konkurrenssynpunkt och vilken betydelse reformen har haft för utvecklingen av bl.a. kvalitet, kostnader och effektivitet i de kommuner och inom de områden där LOV tillämpas.

Utredningen visar bl.a. att antalet utförare har ökat väsentligt sedan LOV trädde i kraft den 1 januari 2009. De som använder tjänsterna uppges vara nöjda med och uppskatta möjligheten att kunna välja. Utredningen anser att möjligheten att välja inte ska vara beroende av var man bor, och föreslår därför att samtliga kommuner ska vara skyldiga att skapa förutsättningar för brukarna att välja mellan olika utförare inom hemtjänsten. När det gäller kvalitet och effektivitet kan utredningen inte se några skillnader mellan kommuner som tillämpar respektive inte tillämpar LOV. Däremot konstaterar utredningen att kostnadsökningen har varit lägre i de kommuner som tillämpar LOV än i de kommuner som inte tillämpar LOV. När det gäller samband mellan kvalitet och värdeöverföringar till ägarna kan utredningen inte dra några generella slutsatser av den analys som gjorts på grund av bristfälligt analysunderlag samt metodproblem.

Tidigare behandling i riksdagen

Finansutskottet har tidigare vid flera tillfällen behandlat motioner om avknoppning av kommunal verksamhet, senast i betänkande 2012/13: FiU26 Kommunala frågor. I betänkandet ansåg utskottet att det är tydligt vad som gäller vid avknoppning av kommunal verksamhet. Utskottet hänvisade till befintliga regelverk och gjorda utredningar. Såväl de kommunalrättsliga reglerna som EU-rättens krav ansågs vara tydliga när det gäller överlåtelser av kommunal egendom. Detta framhölls även i finansutskottets betänkande 2011/12:FiU3 Utgiftsområde 25 och i betänkande 2009/10: FiU3 Utgiftsområde 25.

I november 2008 ställde sig riksdagen bakom regeringens förslag i proposition 2008/09:29 Lagen om valfrihetssystem (bet. 2008/09:SoU5, yttr. 2008/09:FiU3y). Lagen om valfrihetssystem (LOV) reglerar vad som ska gälla för de kommuner och landsting som vill konkurranspröva kommu-

nala och landstingskommunala verksamheter genom att överlåta valet av utförare av stöd-, vård- och omsorgstjänster till brukaren eller patienten. Riksdagen har behandlat förslag från regeringen om ändringar i hälso- och sjukvårdslagen (prop. 2008/09:74, bet. 2008/09:SoU9). Ändringarna syftar till att öka patienternas valfrihet och underlätta för vårdgivare att etablera sig i primärvården med offentlig ersättning. Riksdagen har också ställt sig bakom förslagen i proposition 2008/09:115 Barnomsorgspeng och allmän förskola (bet. 2008/09:UbU11). Införandet av ett system med barnomsorgspeng syftar till att öka mångfalden i förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen genom en större variation av utövare. Barnomsorgspengen ökar också utrymmet för enskilda initiativ och eget företagande inom välfärdsområdet.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet anser fortfarande att befintliga regelverk och gjorda utredningar visar att det är tydligt vad som gäller vid avknoppning av kommunal verksamhet. Även den senast gjorda utredningen av Friskolekommittén visar att rättsläget är klart när det gäller s.k. avknoppningar av kommunal verksamhet. Det innebär att befintlig lagstiftning inte lämnar något utrymme för försäljning av kommunal egendom till lägre pris än det värde som fastställts vid en oberoende värdering och att det är verksamhetens hela värde som då ska värderas.

När det gäller villkor för privata aktörer i välfärden kan utskottet notera att utredningen om framtida valfrihetssystem inom socialtjänsten föreslår att samtliga kommuner ska vara skyldiga att skapa förutsättningar för brukarna att välja mellan olika utförare inom hemtjänsten (SOU 2014:2). Utskottet kan konstatera att förslaget ligger i linje med en av motionärernas yrkande om att likställa villkoren för privata aktörer i välfärden så att dessa är lika över hela landet genom att göra det obligatoriskt för kommunerna att införa LOV. Utskottet anser att utredningens förslag bör få beredas i vanlig ordning inom Regeringskansliet innan utskottet förordar någon eventuell ytterligare åtgärd.

Med det anförda avslår utskottet samtliga motionsyrkanden.

Kommunala utjämningsystem

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kommunala utjämningsystem. Utskottet hänvisar bl.a. till nyligen införda lagändringar i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning.

Jämför reservation 6 (S, V) och särskilt yttrande 1 (S).

Motionerna

I fyra motioner tas frågan om utjämningssystem upp.

I motion 2013/14:Fi297 av Isabella Jernbeck (M) framhålls att skatteutjämningssystemet är tillväxthämmande. Motionären välkomnar regeringens reformering av utjämningssystemet men anser att det inte är tillräckligt. Systemet hämmar fortfarande tillväxten i kommuner och landsting, och därför anser motionären att staten på sikt bör finansiera skatteutjämningen fullt ut. Att staten bör finansiera skatteutjämningssystemet fullt ut framhålls även i motion 2013/14:Fi313 av Kerstin Lundgren (C).

Peter Johnsson och Christina Oskarsson (båda S) anser i motion 2013/14:Fi303 att en översyn bör göras av det nationella utjämningssystemet för kostnadsskillnader när det gäller verksamhet som bedrivs enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Enligt motionärerna finns det oklarheter om hur kostnaderna ska fördelas mellan Försäkringskassan och kommunerna samt mellan kommunerna, och därför bör en översyn göras.

I kommittémotion 2013/14:N426 av Jennie Nilsson m.fl. (S) framhålls att regeringen inte borde avvika i sitt förslag till förändringar i det kommunala utjämningssystemet i fråga om inkomstutjämningen, från det förslag som en enhällig parlamentarisk utredning lämnade i SOU 2011:39 (yrkande 1).

Kompletterande upplysningar

I april 2011 överlämnade Utjämningskommittén.08 sitt slutbetänkande Likvärdiga förutsättningar – Översyn av den kommunala utjämningen (SOU 2011:39). Kommittén utredde bl.a. frågan om det finns tillväxthämmande faktorer i det nuvarande systemet. Av betänkandet framgår att kommittén inte fann belägg för att inkomstutjämningen i sig skulle vara tillväxthämmande.

Mot bakgrund av utredningen presenterade regeringen förslag till förändringar och uppdateringar av kostnadsutjämningen i budgetpropositionen för 2014 (2013/14:1). I propositionen framhölls också vikten av att utjämningsystemet inte motverkar tillväxt och ökad sysselsättning, varför förslag lämnades om ändringar i inkomstutjämningen i syfte att minska marginal-effekterna för de kommuner och landsting som betalar en inkomstutjämningsavgift. Riksdagen beslutade om ändringar i enlighet med propositionen den 27 november 2013 (bet. 2013/14:FiU3, rskr. 2013/14:69).

Gällande regler för kostnadsutjämning av LSS-kostnader

Det nationella systemet för utjämning av kostnader för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, mellan kommuner infördes 2004. Systemet är skilt från det ordinarie kostnadsutjämningsystemet för kommuner men det har samma principiella uppbyggnad. Kommuner med en beräknad strukturell kostnad

för verksamhet enligt LSS som överstiger genomsnittet i riket får ett utjämningsbidrag från staten. Bidraget finansieras med en utjämningsavgift till staten som betalas av kommuner med en beräknad strukturell kostnad för verksamhet enligt LSS som understiger genomsnittet i riket. Inför 2009 gjordes det inom ramen för det befintliga utjämningsystemet vissa förändringar av teknisk natur. Syftet var som tidigare att ge alla kommuner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet enligt LSS. Riksdagsbeslutet om vissa ändringar inför 2009 baserades på regeringens proposition Förändringar i kostnadsutjämnningen för LSS-verksamhet (prop. 2007/08:88). Regeringens förslag var i sin tur baserat på LSS-utjämningskommitténs betänkande Utjämnning av kommunernas LSS-kostnader – översyn och förslag (SOU 2007:62). Utjämnning av LSS-kostnader regleras av lagen (2008:342) om utjämnning av kostnader för stöd och service till vissa funktionshindrade samt av förordning (2008:776) om utjämnning av kostnader för stöd och service till vissa funktionshindrade.

Tidigare behandling i finansutskottet

Utskottet har i tidigare sammanhang behandlat frågor om kommunala utjämningsystem, senast i betänkande 2013/14:FiU3 Allmänna bidrag till kommuner. I det betänkandet välkomnade utskottet regeringens förslag till förändringar i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämnning. Utskottet delade regeringens uppfattning när det gällde föreslagna ändringar i såväl kostnadsutjämnningen som i inkomstutjämnningen. Utskottet ansåg också att det var viktigt att utjämningsystemet inte motverkar tillväxt och ökad sysselsättning, varför regeringens föreslagna förändringar i inkomstutjämningsystemet ansågs centrala. Riksdagen beslutade om ändringar i enlighet med regeringens förslag den 27 november 2013 (bet. 2013/14:FiU3, rskr. 2013/14:69).

När det gäller utjämnning av LSS-kostnader ansåg utskottet i bl.a. betänkande 2012/13:FiU26 Kommunala frågor att reglerna är tydliga och att de i princip fungerar som det kommunala utjämningsystemet.

Finansutskottets ställningstagande

Riksdagen har nyligen beslutat om ändringar i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämnning. Beslutet innebar bl.a. förändringar i inkomstutjämnningen för att säkerställa att systemet inte skulle motverka tillväxt och ökad sysselsättning. Förändringarna av lagen trädde i kraft den 1 januari 2014. Bakom förändringen ligger bl.a. en omfattande parlamentarisk utredning där det kommunalekonomiska utjämningsystemet har utretts grundligt. Utskottet anser därför att det inte finns skäl att nu göra ytterligare förändringar av systemet.

När det gäller utjämnning av LSS-kostnader anser utskottet att de nu gällande reglerna fortfarande är tydliga och att de i princip fungerar som det kommunala utjämningsystemet, dvs. kommuner med en beräknad struktu-

rell kostnad för verksamhet enligt LSS som överstiger genomsnittet i riket får ett utjämningsbidrag från staten. Bidraget finansieras med en utjämningsavgift till staten som betalas av kommuner med en beräknad strukturell kostnad för verksamhet enligt LSS som understiger genomsnittet för riket.

Mot bakgrund av det ovan anförda avslår utskottet samtliga motionsyrkanden.

Tillsynsavgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tillsynsavgifter. Utskottet hänvisar till befintlig lagstiftning på området samt till pågående utredning i frågan.

Motionerna

I tre motioner tas frågor om kommunala tillsynsavgifter upp.

I motion 2013/14:Fi217 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S) framhålls att kontrollen av skattefinansierad privat verksamhet inom välfärdssektorn behöver bli bättre. Motionärerna anser att kommunerna ska kontrollera verksamheten i privata företag inom välfärdssektorn som i sin tur ska betala en kontrollavgift som ska finansiera kontrollverksamheten. Även i motion 2013/14:Fi265 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S) framhålls att en tillsynsavgift ska tas ut av privata bolag som startar offentlig verksamhet.

Jan Ericson (M) anser i motion 2013/14:Fi219 att det inte är skäligt att en kommun tar ut tillsynsavgifter utan att ha genomfört tillsynsbesök. Motionären anser att en kommun inte ska få ta ut avgifter annat än i samband med tillsynsbesök.

Kompletterande upplysningar

I direktivet Ägarprövning och mångfald vid offentligt finansierade välfärdstjänster (dir. 2012:131) framhålls att för att eventuella högre krav vid tillståndsgivning och drift av verksamhet ska vara effektiva måste det finnas en fungerande kontroll och sanktionsmöjligheter om kraven inte uppfylls. Utredaren ska därför bl.a. överväga om det finns behov av att utöka berörda tillsynsmyndigheters sanktionsmöjligheter, samt föreslå författningsändringar och andra åtgärder som utredaren finner befogade utifrån sitt uppdrag. Uppdraget skulle ha redovisats senast den 28 februari men har förlängts till den 1 november 2014 (se dir. 2014:3).

I juni 2013 lämnade Utredningen om en kommunallag för framtiden sitt delbetänkande Privata utförare – kontroll och insyn (SOU 2013:53). Enligt utredningen varierar kvaliteten på uppföljningen av privata utförare över

landet. Utredningen anser därför att det behövs ett mer strategiskt förhållningssätt när kommuner och landsting överlämnar verksamhet till privata utförare. Ett flertal åtgärder föreslås för att stärka kontrollen och insynen när kommuner och landsting anlitar privata utförare.

Enligt 8 kap. 3b § kommunallagen får kommuner och landsting ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. Enligt självkostnadsprincipen får kommuner och landsting inte ta ut högre avgifter än vad som svarar mot kostnaderna för tjänsterna eller nyttigheterna (8 kap. 3 c § kommunallagen). Självkostnadsprincipen gäller som huvudregel oberoende av om verksamheten bedrivs i egen regi eller genom att utomstående entreprenörer anlitas. Självkostnadsprincipen innebär inte att avgifterna aldrig får överstiga kostnaderna. Avgiftsuttagen grundas på kalkylerade och budgeterade kostnader. Därmed ingår ett flertal osäkra komponenter, och det är därför inte möjligt att alltid uppnå en fullständig överensstämmelse mellan kostnader och avgifter. Ett överuttag av avgifter godtas därför så länge avgifterna inte väsentligen överstiger självkostnaderna för verksamheten (Den kommunala kompetensen SOU 2007:72).

Enligt uppgift från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) bestämmer t.ex. Miljökontoret om tillsyn av ett företag ska göras varje, vartannat eller vart tredje år. Det uppges vara svårt att fördela kostnaderna för tillsynen på ett rättvist sätt för varje år. Därför anpassas avgifterna så att de blir jämnt fördelade under några år. Det innebär att företag kan få en årlig avgift även de år då tillsynsbesök inte sker.

Tidigare behandling i finansutskottet

Utskottet har vid tidigare tillfällen behandlat motioner med frågor om kommunala tillsynsavgifter, bl.a. i betänkande 2010/11:FiU30 Kommunala frågor. I betänkandet framhöll utskottet att det är helt i enlighet med regelverket att ta ut tillsynsavgifter utan att en kontroll nödvändigtvis har genomförts.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet anser inte att det finns skäl att införa ett förbud mot uttag av tillsynsavgifter under år då kontroll inte sker.

När det gäller uttag av tillsynsavgifter för kontroll av privata bolag inom välfärdssektorn kan utskottet notera att det pågår en utredning i frågan. Utskottet kan också notera att regeringen avser att överlämna en proposition under våren om privata utförare av kommunal verksamhet. Utskottet vill därför invänta utredningens resultat innan eventuella åtgärder vidtas. Med det anförda avslår utskottet samtliga motionsyrkanden.

Regelbyråkrati och handläggningstider

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om mål för handläggningstider. Utskottet hänvisar till redan vidtagna åtgärder.

Jämför reservation 7 (MP).

I partimotion 2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) anförs att nya steg ska tas för att ytterligare minska regelbyråkratin genom att korta de långa handläggningstiderna inom kommuner och länsstyrelser. Samtliga ärenden ska fördes med mål för hur lång tid handläggningen får ta (yrkande 9).

Kompletterande upplysningar

I samband med budgetpropositionen för 2013 fattade riksdagen beslut om åtgärder för att korta handläggningstiderna på länsstyrelserna (prop. 2012/13:1, bet. 2013:KU1, rskr. 2012/13:80). Beslut fattades bl.a. om tydliga inriktningsmål för länsstyrelsernas handläggningstider för överklagandeärenden av kommunens beslut enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Beslut fattades också om ökade anslag under åren 2013–2016 för att korta handläggningstiderna, öka förutsägbarheten och minska variationen mellan länen.

Den 4 december 2013 gav regeringen 16 myndigheter i uppdrag att minska handläggningstider, ta hand om regelförenklingsförslag från företag samt redovisa hur de bidrar till att uppfylla regeringens mål om att bl.a. förenkla för företag när det gäller onödigt regelkrångel. Tillväxtverket har fått i uppdrag att sammanställa hur arbetet går på myndigheterna och återrapportera till Näringsdepartementet vartannat år med start 2014 (pressmeddelande den 4 december 2013, Näringsdepartementet).

Under 2011 gav regeringen Tillväxtverket i uppdrag att genomföra insatser för att underlätta regelbördan och förbättra servicen för företag på kommun- och länsnivå. Det handlar t.ex. om att varje år genomföra ett förenklingsforum där kommuner ska kunna föra dialog och utbyta erfarenheter. Uppdraget gavs för att skapa större förståelse för företagets villkor och vad som är viktigt för företagen i handläggningen av enskilda ärenden hos myndigheter på lokal och regional nivå.

Tillväxtverket erbjuder även kommunerna utbildningar i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att regeringen har vidtagit ett flertal åtgärder för att komma till rätta med långa handläggningstider. Bland annat har anslagen utökats.

Dessutom har 16 myndigheter fått i uppdrag att minska handläggningstider, ta hand om regelförenklingsförslag från företag samt redovisa hur de bidrar till att uppfylla regeringens mål om att bl.a. förenkla för företag när det gäller onödigt regelkrångel. På uppdrag av regeringen genomför Tillväxtverket dessutom insatser för att underlätta regelbördan och förbättra servicen för företag på kommun- och länsnivå. Utskottet anser att regeringen har vidtagit flera åtgärder på området och att det inte finns skäl att nu vidta ytterligare åtgärder. Därför avslås motionsyrkandet.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter, punkt 1 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Pia Nilsson (S), Jörgen Hellman (S), Bo Bernhardsson (S), Sven-Erik Bucht (S) och Ardalan Shekarabi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om reglering av vissa kvalitetsrelaterade kostnader. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:Fi244 av Eva-Lena Jansson och Håkan Bergman (båda S),

2013/14:Fi251 av Phia Andersson m.fl. (S),

2013/14:Fi271 av Lars Johansson m.fl. (S) yrkande 1 och

2013/14:Fi286 av Lena Sommestad m.fl. (S) samt

avslår motionerna

2013/14:Fi212 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1–7,

2013/14:Fi283 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 2, 3, 5, 7 och 9 samt

2013/14:N328 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi socialdemokrater anser att skattemedel ska användas effektivt. Ingen vinst ska kunna tas ut på bekostnad av kvaliteten, utan kvaliteten ska vara hög och likvärdig oavsett om skattefinansierad verksamhet bedrivs i privat eller i offentlig regi. En betydande andel av den offentligt finansierade välfärden bedrivs i dag av vinstdrivande företag. Det har bl.a. skapat stora problem i form av överetablering, ineffektivitet, segregation och brist på likvärdighet. Dessutom finns flera exempel på en försämrad kvalitet i dessa privata företag, bl.a. i form av en lägre personaltäthet i friskolor och på äldreboenden. Därför ska personaltäthet, personalkostnader och andra kvalitetsrelaterade kostnader regleras i lagar och förordningar, så att de inte kan vara väsentligt lägre i privata verksamheter än i respektive kommunal eller landstingskommunal verksamhet. Genom att på detta sätt begränsa vinstuttaget i privata företag kan kvaliteten höjas och en effektivare användning av skattemedel garanteras.

Vi anser att riksdagen bör ge regeringen till känna vad som här anförs om reglering av vissa kvalitetsrelaterade kostnader.

2. Vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter, punkt 1 (MP)

av Per Bolund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en syftesparagraf och om driften av universitetssjukhus. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Fi283 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 2, 3, 5, 7 och 9 samt

avslår motionerna

2013/14:Fi212 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1–7,

2013/14:Fi244 av Eva-Lena Jansson och Håkan Bergman (båda S),

2013/14:Fi251 av Phia Andersson m.fl. (S),

2013/14:Fi271 av Lars Johansson m.fl. (S) yrkande 1,

2013/14:Fi286 av Lena Sommestad m.fl. (S) och

2013/14:N328 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi i Miljöpartiet ser positivt på en mångfald av aktörer inom välfärden. Men för att man ska få driva verksamhet inom välfärdssektorn ska syftet med verksamheten vara att tillhandahålla utbildning, vård eller omsorg, inte att dela ut vinst. Skattemedel ska användas till den verksamhet de är avsedda för, och eventuella överskott ska återinvesteras i verksamheten. För att få tillstånd att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet ska privata bolag därför krävas på en syftesparagraf. Av paragrafen ska det framgå att syftet med verksamheten är ett annat än att dela ut vinst till ägarna. Skolföretag ska i bolagsordningen ange utbildning och inte vinst. Samma princip ska gälla inom vård och omsorg. På detta sätt vill vi få bort kommersiellt inriktade aktörer och i stället främja den idéburna verksamheten inom välfärdssektorn.

För att garantera en likartad och rättvis vårdstruktur i hela landet bör däremot inte försäljning och överlåtelse av driften av universitetssjukhus tillåtas.

Verksamheter inom välfärdens områden ska ha en god kvalitet, utgå från brukarnas behov samt ha goda villkor för de anställda och en långsiktigt hållbar ekonomi. För att garantera en god kvalitet krävs bl.a. ett långsiktigt ägande, kontinuitet, förutsättningar för anställda att göra ett bra

jobb och en god personaltäthet. En central åtgärd för att uppnå detta är också att de generella statsbidragen höjs. Dessutom bör resurserna riktas till en ökad personaltäthet i skolan, vården och omsorgen.

Jag anser att riksdagen bör ge regeringen till känna vad som här anförs om en syftesparagraf och om driften av universitetssjukhus.

3. Vinstutdelning i offentligt finansierade välfärdsverksamheter, punkt 1 (V)

av Ulla Andersson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om avkommersialisering av välfärden. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Fi212 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 1–7 och avslår motionerna

2013/14:Fi244 av Eva-Lena Jansson och Håkan Bergman (båda S),

2013/14:Fi251 av Phia Andersson m.fl. (S),

2013/14:Fi271 av Lars Johansson m.fl. (S) yrkande 1,

2013/14:Fi283 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 2, 3, 5, 7 och 9,

2013/14:Fi286 av Lena Sommestad m.fl. (S) och

2013/14:N328 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 4.

Ställningstagande

Den grundläggande principen vid fördelning av skattemedel till vård, skola och omsorg ska vara att det sker efter människors behov och inte efter företags möjlighet att göra vinst. Kvaliteten ska vara hög och likvärdig oavsett var man bor. Därför bör det regleras under vilka förhållanden som skattemedel kan gå till icke-offentliga välfärdsutövare. I kärnverksamheterna inom vård, skola och omsorg ska det inte vara möjligt för vinstsyftande företag att bedriva verksamhet med skattemedel. All eventuell icke-offentlig verksamhet ska som huvudregel bedrivas av aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning alternativt av ideella aktörer eller vinstdrivande kooperativ. Kommunen eller landstinget ska vara den som beslutar var och när icke-offentliga aktörer får etableras.

En förutsättning för en riktig bra skola, vård och omsorg är att ägarna och huvudmännen fokuserar på det viktigaste, nämligen kvaliteten och behoven. Det ska alltid komma i första hand och inte möjligheten att berika sig på verksamheten. För att uppnå en likvärdig välfärd med hög kvalitet är det nödvändigt att den avkommersialiseras. Genom att ta bort de kommersiella intressena skapas fokus på den behovsstyrda välfärdens kvalitet och jämlikhet. Skattepengar som avsetts till välfärden ska gå till

att öka personaltätheten och höja kvaliteten och inte till vinster för riskkapitalbolagens ägare. Regeringen bör därför lämna en proposition med lagförslag om vinstbegränsning inom välfärdsverksamhetens områden.

Jag anser att riksdagen bör ge regeringen till känna vad som här anförs om avkommersialisering av välfärden.

4. Avknoppning av kommunal verksamhet, punkt 2 (S)

av Fredrik Olovsson (S), Pia Nilsson (S), Jörgen Hellman (S), Bo Bernhardsson (S), Sven-Erik Bucht (S) och Ardalan Shekarabi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om investeringsskydd i skattefinansierad verksamhet. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:So657 av Lena Hallengren m.fl. (S) yrkande 13 och avslår motionerna

2013/14:Fi229 av Ann-Britt Åsebol (M),

2013/14:Ub447 av Fredrik Schulte (M) yrkande 3 och

2013/14:Ub474 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

För oss socialdemokrater är kvalitet och likvärdighet viktigast i hälso- och sjukvården. I flera borgerligt styrda landsting och regioner har det genomförts omfattande privatiseringar av hälso- och sjukvårdsverksamheter utan annat syfte än att privatisera gemensam egendom och gemensamma uppgifter. Ibland sker dessa utförsäljningar genom att verksamhet mer eller mindre slumpas bort. Vi motsätter oss denna politik. Det är kvalitet och likvärdighet, patientnytta och säkerhet som ska styra sjukvården, inte privatiseringar av ideologiska skäl. Därför bör regeringen lämna förslag om en ny lag om investeringsskydd så att skattefinansierad verksamhet inte kan säljas ut till privata ägare till underpris.

Vi anser att riksdagen bör ge regeringen till känna vad som här anförs om investeringsskydd i skattefinansierad verksamhet.

5. Avknoppning av kommunal verksamhet, punkt 2 (SD)

av Sven-Olof Sällström (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om förbud mot försäljning av kommunal verksamhet till underpris. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub474 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 6,
bifaller delvis motion

2013/14:So657 av Lena Hallengren m.fl. (S) yrkande 13 och
avslår motionerna

2013/14:Fi229 av Ann-Britt Åsebol (M) och

2013/14:Ub447 av Fredrik Schulte (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi sverigedemokrater vill betona valfrihet och inflytande för föräldrar och elever. Frågan om valfrihet och konkurrens får dock inte bli ett självändamål, vilket vi anser att det har blivit vid en del kommunala avknoppningar. Det finns flera uppmärksammade exempel på att kommunal verksamhet har knoppats av till underpris. Genom dessa avknoppningar har verksamheten överlåtits till personalen i ett riktat erbjudande, utan konkurrens och utan transparens. Vi anser att det inte bara är förkastligt att en kommun gynnar enskilda genom att sälja ut kommunal egendom till underpris utan upphandling, utan det är även orationellt och oetiskt. Därför bör det i lag införas ett förbud mot att kommunal verksamhet säljs ut till underpris. Regeringen bör lämna en proposition med lagförslag.

Jag anser att riksdagen bör ge regeringen till känna vad som här anförs om förbud mot försäljning av kommunal verksamhet till underpris.

6. Kommunala utjämningsystem, punkt 3 (S, V)

av Fredrik Olovsson (S), Pia Nilsson (S), Jörgen Hellman (S), Bo Bernhardsson (S), Sven-Erik Bucht (S), Ulla Andersson (V) och Ardalan Shekarabi (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utvärdering av det nationella utjämningsystemet för kostnadsskillnader inom lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Fi303 av Peter Johnsson och Christina Oskarsson (båda S) och
avslår motionerna

2013/14:Fi297 av Isabella Jernbeck (M),

2013/14:Fi313 av Kerstin Lundgren (C) och

2013/14:N426 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Riksdagen har beslutat om ändringar i lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning. Ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2014 och har bl.a. föregåtts av en parlamentarisk utredning. Vi anser att det nu är dags att se över och utvärdera det nationella utjämningssystemet för kostnadskillnader inom lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Det finns bl.a. oklarheter om hur kostnaderna ska fördelas mellan Försäkringskassan och kommunerna samt mellan kommunerna. Dessa oklarheter behöver utredas närmare. Dessutom är kostnaderna för LSS-verksamheten ojämnt fördelade mellan kommunerna, trots det utjämningssystem som har införts. Det gör att förutsättningarna för kommunerna att bedriva en bra LSS-verksamhet ser väldigt olika ut i landet. Därför ska en översyn och en utvärdering göras av det nationella utjämningssystemet för kostnadskillnader när det gäller verksamhet som bedrivs enligt LSS.

Vi anser att riksdagen bör ge regeringen till känna vad som här anförs om utvärdering av det nationella utjämningssystemet för kostnadskillnader inom LSS.

7. Regelbyråkrati och handläggningstider, punkt 5 (MP)

av Per Bolund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om mål för handläggningstider. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 9.

Ställningstagande

Vi i Miljöpartiet anser att nyckeln till nya jobb finns hos Sveriges småföretagare. Vi anser att Sveriges småföretagare förtjänar en politik som gynnar entreprenörskap och innovation. Det behövs en politik som underlättar för nya företag att starta upp, utvecklas och anställa fler. Ett steg i den riktningen är att minska regelkrånglet för företagare. Detta kan bl.a. uppnås genom att de långa handläggningstiderna inom kommuner och länsstyrelser kortas. Regeringen bör verka för att samtliga ärenden förses med ett mål för hur lång tid handläggningen för olika typer av ärenden får ta.

Jag anser att riksdagen bör ge regeringen till känna vad som här anförs om mål för handläggningstider.

Särskilda yttranden

1. Kommunala utjämningsystem, punkt 3 (S)

Fredrik Olovsson (S), Pia Nilsson (S), Jörgen Hellman (S), Bo Bernhardsson (S), Sven-Erik Bucht (S) och Ardalan Shekarabi (S) anför:

Vi socialdemokrater välkomnar den ändring av lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning som riksdagen beslutade om 2013 och som trädde i kraft den 1 januari 2014. Det behövdes ett rättvisare system för kommunsektorn. Däremot anser vi att det var olyckligt att det förslag som låg till grund för ändringen avvek från det förslag som den parlamentariska utredningen lämnade till regeringen i SOU 2011:39. Regeringens avvikelse innebar att 961 miljoner kronor omfördelades till i huvudsak ett tiotal moderatstyrda höginkomstkommuner. Denna moderatbonus tycker vi är orimlig. Vi anser att denna moderatbonus borde ha fördelats till samtliga kommuner och landsting inom ramen för utjämningsystemet.

2. Avknoppning av kommunal verksamhet, punkt 2 (V)

Ulla Andersson (V) anför:

Det befintliga regelverket och gjorda utredningar visar att det är tydligt vad som gäller vid avknoppning av kommunal verksamhet. Det innebär att den befintliga lagstiftningen inte lämnar något utrymme för försäljning av kommunal egendom till lägre pris än det värde som fastställts vid en oberoende värdering och att det är verksamhetens hela värde som då ska värderas. Trots detta finns det flera exempel på hur skattefinansierad välfärdsverksamhet har sålts ut till underpris, där företagen som har tagit över verksamheterna endast har behövt betala för inventarierna. Inte nog med att det är olagligt att sälja ut till underpris, det innebär också att skattekronor skänks bort. Detta anser vi är orimligt. Konsekvenser och eventuella sanktioner av detta handlade borde därför ses över. Människors behov ska inte vara varor till salu på en marknad.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:Fi212 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den grundläggande principen vid fördelning av skattemedel till vård, skola och omsorg ska vara att detta ska ske efter människors behov och inte efter företags möjligheter till lönsamhet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det i kärnverksamheterna inom vård, skola och äldreomsorg inte ska vara möjligt för vinstsyftande företag att bedriva verksamhet med skattemedel.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en vinstbegränsning bör införas som innebär att eventuell icke-offentlig verksamhet som huvudregel ska bedrivas av aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning enligt 32 kap. aktiebolagslagen, alternativt av ideella aktörer och/eller icke vinstdrivande kooperativ.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag till ändring i 32 kap. aktiebolagslagen och konsekvensändringar i berörda delar av skollagen och hälso- och sjukvårdslagen.
5. Riksdagen beslutar att upphäva lagen (2008:962) om valfrihetssystem samt berörda delar i skollagen och hälso- och sjukvårdslagen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör göras ändringar i skollagen samt hälso- och sjukvårdslagen så att huvudmannen för en välfärdsverksamhet ska besluta när och var icke-offentliga aktörer får etableras.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vilka typer av icke-offentliga aktörer som får etablera sig.

2013/14:Fi217 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skattefinansierade privata verksamheter inom välfärdssektorn ska betala en kontrollavgift som ska finansiera de kontroller av verksamheten som kommunen ska utföra.

2013/14:Fi219 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en kommun inte får ta ut tillsynsavgifter annat än i samband med tillsynsbesök.

2013/14:Fi229 av Ann-Britt Åsebol (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lika villkor för privata aktörer i välfärden.

2013/14:Fi244 av Eva-Lena Jansson och Håkan Bergman (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en skärpt lagstiftning för att säkra att kvaliteten i välfärden sätts före vinstintresse hos ägarna.

2013/14:Fi251 av Phia Andersson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nationella kvalitetslagar i välfärden.

2013/14:Fi265 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av systemet för konkurrensutsättning av offentlig verksamhet som inkluderar möjligheten att ta ut en tillsynsavgift av utförarna.

2013/14:Fi271 av Lars Johansson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att med ledning av denna motion låta utreda och presentera förslag för att så långt det är möjligt förhindra vinstuttag eller andra uttag av överskott ur offentligt finansierade välfärdstjänster och skola.

2013/14:Fi283 av Gustav Fridolin m.fl. (MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att eventuella överskott inom skola, vård och omsorg ska återinvesteras för att utveckla verksamheten.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillstånd att bedriva vård-, omsorgs- och skolverksamhet för offentliga medel endast ska ges till dem som i sin bolagsordning eller stadga angivit att bolagets syfte är annat än att dela ut vinst till ägarna.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om universitetssjukhus.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet för offentlig verksamhet att kunna ställa motsvarande sociala krav och miljökrav som de har i sina egna verksamheter.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förbättrat kvalitetsarbete inom skola, vård och omsorg.

2013/14:Fi286 av Lena Sommestad m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vinstintressen inte ska vara styrande i offentligt finansierad välfärd.

2013/14:Fi297 av Isabella Jernbeck (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förändring av skatteutjämningsystemet.

2013/14:Fi303 av Peter Johnsson och Christina Oskarsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av det nationella utjämningsystemet för kostnadskillnader när det gäller verksamhet som bedrivs enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

2013/14:Fi313 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skatteutjämning.

2013/14:Fi319 av Gustav Fridolin m.fl. (MP):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om minskat regelkrångel genom att ett mål sätts upp för hur lång handläggningstiden får vara inom kommuner och länsstyrelser.

2013/14:So657 av Lena Hallengren m.fl. (S):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om investeringsskydd för skattefinansierad verksamhet.

2013/14:Ub447 av Fredrik Schulte (M):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att överväga ett regelverk för avknoppningar av offentligt ägd och finansierad verksamhet.

2013/14:Ub474 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förbud mot kommunala avknoppningar av skolor och förskolor.

2013/14:N328 av Désirée Pethrus (KD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kvinnors möjlighet att bedriva företag inom välfärdssektorn inte ska begränsas genom att de inte tillåts göra vinst.

2013/14:N426 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det kommunala skatteutjämningsystemet.